

**EŞYANIN SINIRLARDAKİ KONTROLLERİNİN UYUMLAŞTIRILMASINA
İLİŞKİN ULUSLARARASI SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 17.2.2004 Sayı: 25376)

Kanun No
5099

Kabul Tarihi
12.2.2004

MADDE 1. - Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu İç Taşımacılık Komitesince hazırlanan ve 21 Ekim 1982 tarihinde Cenevre'de imzalanan "Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

AVRUPA EKONOMİK KOMİSYONU

İÇ TAŞIMACILIK KOMİTESİ

**EŞYANIN SINIRLARDAKİ KONTROLLERİNİN UYUMLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN
ULUSLARARASI SÖZLEŞME
CENEVRE, 21 EKİM 1982**

**EŞYANIN SINIRLARDAKİ KONTROLLERİNİN UYUMLAŞTIRILMASINA
İLİŞKİN ULUSLARARASI SÖZLEŞME**

Giriş

ÂKİT TARAFLAR,

Uluslararası eşya dolaşımını iyileştirmeyi arzu ederek,

Eşyanın sınırlardan geçişini kolaylaştırma ihtiyacını gözönünde bulundurarak,

Sınırlarda, değişik kontrol idareleri tarafından kontrol tedbirleri uygulandığını kaydederek,

Bu kontrollerde uygulanan koşulların, kontrollerin amacına, uygun bir şekilde tatbikine ve etkinliğine zarar vermeden büyük ölçüde uyumlaştırılabileceğini kabul ederek,

5099

12.2.2004

Sınır kontrollerinin uyumlaştırılmasının bu amaçlara ulaşmada önemli bir araç teşkil ettiğine ikna olarak,

Aşağıdaki Hususlarda Mutabakata Varmışlardır;

BÖLÜM I - GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 - Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçları doğrultusunda :

(a) "Gümrük" deyiminden; gümrük kanununun icrasından ve ithal ve ihraç vergi ve resimlerinin tahsilinden ve aynı zamanda eşyanın ithal, transit ve ihracına ilişkin diğer kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasından sorumlu devlet idaresi;

(b) "Gümrük Kontrolü" deyiminden; gümrüğün yürütmekle yükümlü olduğu mevzuat gereğince uyguladığı tedbirler;

(c) "Hıfzıssıhha muayenesi" deyiminden; veteriner muayenesi hariç, kişilerin hayat ve sağlıklarının korunması için uygulanan muayene;

(d) "Veteriner muayenesi" deyiminden; kişi ve hayvanların hayat ve sağlıklarını korumak amacı ile hayvanlara ve hayvansal ürünlere, aynı zamanda bulaşıcı hayvan hastalıklarını taşıyabilecek eşya veya maddelere uygulanan muayene;

(e) "Bitki sağlığı muayenesi" deyiminden; sınırlardan bitki ve bitkisel ürün zararlılarının girmesini ve yayılmasını önleme amacına yönelik muayene;

(f) "Teknik standartlara uygunluk kontrolü" deyiminden; eşyanın ilgili kanun ve yönetmeliklerde belirlenen uluslararası veya ulusal asgari standartlara uygunluğu sağlamak amacı ile yapılan kontrol;

(g) "Kalite Kontrolü" deyiminden; eşyanın yukarıda belirtilenler dışında ilgili kanun ve yönetmeliklerde belirlenen uluslararası veya ulusal asgari kalite tanımına uygunluğunu sağlamak amacı ile yapılan kontrol;

(h) "Kontrol İdareleri" deyiminden; yukarıda belirtilen kontrol önlemleri ile eşyanın ithal, ihraç ve transitine düzenli olarak uygulanan diğer kontrollerin tamamını ya da bir bölümünü gerçekleştirmekle görevli herhangi bir idare;

anlaşılır.

Madde 2 - Amac

Bu sözleşme, uluslararası eşya dolaşımını kolaylaştırmak amacı ile formalitelerin yerine getirilmesi için talep edilen hususları aynı zamanda kontrollerin adet ve süresini, özellikle kontrol işlemlerini ve uygulama yöntemlerini ulusal ve uluslararası işbirliği ile azaltmayı amaçlamaktadır.

Madde 3 - Kapsam

1. Bu Sözleşme hükümleri bir ya da daha fazla deniz, hava veya kara sınırını geçerek hareket eden ithal veya ihraç veya transit halindeki bütün eşyaya uygulanır.
2. Bu Sözleşme hükümleri Âkit Tarafların bütün kontrol idarelerine uygulanır.

BÖLÜM II - İŞLEMLERİN UYUMLAŞTIRILMASI

Madde 4 - Kontrollerin Koordinasyonu

Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde gümrük idarelerinin ve diğer kontrol idarelerinin işlemlerini uyumlaştırılmış bir şekilde düzenlemeyi kabul eder.

Madde 5 - İdarelerin Kaynakları

Kontrol idarelerinin tatminkâr bir biçimde çalışmalarını sağlamak üzere, Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde ve ulusal mevzuat çerçevesinde bu idarelerinin aşağıdaki hususlarda teçhiz edilmelerini temin eder :

- (a) Trafiğin gerektirdiği yeterli sayıda kalifiye personel;
- (b) Taşımacılık türü, kontrol edilecek eşya ve trafik gerekleri dikkate alınmak sureti ile muayene için elverişli malzeme ve tertibat;
- (c) Uluslararası anlaşmalar ve düzenlemeler ile yürürlükteki ulusal mevzuata uyumlu hareket etmeleri için memurlara resmi talimat.

Madde 6 - Uluslararası İşbirliği

Âkit Taraflar, Sözleşmenin amaçlarına ulaşmak ve gerekli hallerde yeni ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmak üzere birbirleri ile işbirliği yapmayı ve yetkili uluslararası kuruluşlarla gerekli işbirliğini araştırmayı taahhüt eder.

Madde 7 - Sınır Komsusu Ülkeler Arası İşbirliği

Ortak bir kara sınırının geçildiği hallerde, ilgili Âkit Taraflar, mümkün olan bütün durumlarda, eşyanın geçişini kolaylaştırmak için uygun önlemleri alır. Özellikle;

- (a) Paylaşılan imkânlarla ilişkin hükme dayanarak, eşyanın ve belgelerin ortak kontrolünü sağlayıcı düzenlemeler yapmaya gayret ederler;

- (b) Sınır kapılarının açık bulunma saatlerinin,

Buralarda görev yapan kontrol idarelerinin,

Eşya gruplarının, taşımacılık türlerinin ve buralarda tatbik veya kabul edilen uluslararası gümrük transit rejimlerinin müttekabilyetini sağlamaya gayret ederler.

Madde 8 - Bilgi Değişimi

Talep üzerine, Âkit Taraflar Sözleşmenin tatbiki için gerekli diğer bilgileri, eklerde belirlenen koşullar çerçevesinde birbirine gönderirler.

Madde 9 - Belgeler

1. Âkit Taraflar, kendi aralarında ve yetkili uluslararası kuruluşlar ile aralarında Birleşmiş Milletler Model Formuna göre düzenlenmiş belgelerin kullanımını arttırmaya gayret ederler.
2. Âkit Taraflar, şekil, doğruluk ve tasdiki ile okunabilir ve anlaşılabilir olmaları bakımından resmî düzenlemelere uygunluk göstermeleri şartı ile herhangi bir teknik işlem sonucu hazırlanan belgeleri kabul ederler.
3. Âkit Taraflar, gerekli belgelerin ilgili mevzuata kesin bir uyum içerisinde hazırlanıp tasdik edilmelerini sağlarlar.

BÖLÜM III - TRANSİTE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 10 - Transit Halindeki Eşya

1. Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde, özellikle uluslararası bir gümrük transit rejimi altında taşınan eşyanın muayenesini, fiili koşullar veya riskler nedeni ile zorunlu olduğu haller ile sınırlayarak, bu eşyanın basit ve hızlı işlem görmesini sağlarlar. Buna ilaveten, denize kıyısı olmayan ülkelerin durumunu gözönünde bulundurlar. Bir uluslararası gümrük transit rejimi altında taşınan eşyanın gümrüklenmesine mahsus mevcut gümrük idarelerinin çalışma saatlerini ve yetkilerini arttırmaya çalışırlar.
2. Konteyner veya yeterli ölçüde güvenlik sağlayan diğer yükleme üniteleri ile taşınan eşyanın transiti için tüm kolaylıkları sağlamaya çalışırlar.

BÖLÜM IV - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 11 - Kamu Düzeni

1. Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, kamu düzeni ve özellikle kamu güvenliği, kamu ahlakı ve kamu sağlığı veya çevrenin, kültürel mirasın veya endüstriyel, ticari ve fikri mülkiyet haklarının korunması amacı ile gerçekleştirilen ithale, ihraca ve transite ilişkin yasaklama veya kısıtlama tedbirlerinin uygulanmasını engellemez.
2. Buna rağmen, Âkit Taraflar kontrollerini, kontrollerin etkinliğine halel getirmeksizin mümkün olduğu ölçüde, yukarıda birinci paragrafta belirtilen önlemler ve diğerleri meyanında 6 ila 9 uncu Maddelerde belirtilen Sözleşme hükümleri ile birlikte uygulamayı sağlar.

Madde 12 - Acil Önlemler

1. Âkit Tarafların, belirli koşullar nedeni ile uygulamak zorunda kaldıkları acil önlemler, getirilmelerine neden olan koşullar ile orantılı olmalı ve bu koşullar ortadan kalktığı zaman iptal edilmeli veya askıya alınmalıdır.
2. Âkit Taraflar, etkinliklerine halel getirmeksizin, mümkün olduğu ölçüde, bu önlemlere ilişkin hükümleri yayınlarlar.

Madde 13 - Ekler

1. Bu Sözleşmenin ekleri, Sözleşmenin ayrılmaz parçasını teşkil eder.
2. Diğer bölüm kontrollere ilişkin yeni ekler bu Sözleşmeye aşağıda 22 ve 24 üncü Maddelerde belirtilen yöntemlere göre ilave edilebilir.

Madde 14 - Diğer Anlaşmalarla İlişki

6 ncı Madde hükümlerine hâlel getirmeksizin, bu Sözleşme, Âkit Tarafların bu sözleşmeye taraf olmadan önce sonuçlandırdıkları anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

Madde 15

Bu Sözleşme, iki veya daha fazla Âkit Tarafın birbirlerine tanımak isteyeceği daha büyük kolaylıkların uygulanmasını engellemeyeceği gibi, sözleşmeye Âkit Tarafların 16 ncı Maddede zikredilen dahili sınırlarda kontrole ilişkin kendi mevzuatlarını uygulayacakları bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarının haklarını da, bu uygulamaların bu Sözleşmeden kaynaklanan kolaylıkları hiçbir şekilde azaltmaması koşulu ile engellemez.

Madde 16 - İmza, Tasdik, Kabul, Onay ve Katılma

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilen bu Sözleşme tüm devletlerin ve bu Sözleşmenin kapsadığı konularda uluslararası anlaşmaları müzakereye, sonuçlandırmaya ve tatbika yetkili egemen devletlerin oluşturduğu bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarının katılımlarına açıktır.
2. Birinci paragrafta belirtilen bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşları, yetki sahalarına giren konularda, bu Sözleşmenin bir başka suretle Sözleşmeye taraf olan üye devletlere tevdi etmiş olduğu hakları kendi adına kullanabilir ve sorumlulukları yerine getirebilir. Bu gibi durumlarda sözü geçen kuruluşların üye devletleri, oy hakkı da dahil olmak üzere, bu gibi hakları kendi başlarına kullanma yetkisine sahip değildir.
3. Devletler ve yukarıda belirtilen bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşları aşağıda belirtilen şekillerde bu Sözleşmeye taraf olabilir :
  - (a) İmzaladıktan sonra tasdik, kabul veya onay belgesi tevdi etmek sureti ile; veya
  - (b) Katılım Belgesi tevdi etmek sureti ile
4. Bu Sözleşme, 1 Nisan 1983-31 Mart 1984 tarihleri arasında Cenevre'de, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin bürosunda, tüm devletlerin ve birinci paragrafta belirtilen bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarının imzasına açık olacaktır.
5. Bu Sözleşme 1 Nisan 1983 tarihinden itibaren katılıma açık olacaktır.
6. Tasdik, kabul, onay veya katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 17 - Yürürlüğe Giris

1. Bu Sözleşme beş ülkenin tasdik, kabul, onay veya katılım belgelerini tevdi ettikleri tarihten itibaren üç ay sonra yürürlüğe girer.

2. Beş ülkenin tasdik, kabul, onay veya katılım belgelerini tevdi etmelerinden sonra bu Sözleşme, diğer Âkit Taraflar için, bunların tasdik, kabul, onay veya katılım belgelerini tevdi ettikleri tarihten itibaren üç ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bu Sözleşmede yapılan bir değişiklik yürürlüğe girdikten sonra tevdi edilen tasdik, kabul, onay veya katılım belgeleri, Sözleşmenin değişiklik görmüş metni için verilmiş sayılır.

4. 22 nci Maddede belirtilen esaslara göre yapılan bir değişiklik kabul edildikten sonra, fakat yürürlüğe girmeden önce tevdi edilen bu belgeler, değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihteki değişik metin için verilmiş sayılır.

Madde 18 - Çekilme

1. Her Âkit Taraf, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı bir bildirim ile Sözleşmeden çekilebilir.

2. Çekilme, Genel Sekreterin çekilmeye ilişkin bildirimini aldığı tarihten altı ay sonra geçerli sayılır.

Madde 19 - Yürürlükten Kalkma

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra Âkit Taraf devletlerin sayısı birbirini takip eden oniki ay içinde beşten aza düşecek olursa, Sözleşme oniki aylık sürenin bitiminden itibaren yürürlükten kalkar.

Madde 20 - Anlaşmazlıkların Çözümü

1. Bu Sözleşmenin yorum ve tatbikine ilişkin olarak iki veya daha fazla Âkit Taraf arasında çıkabilecek her türlü anlaşmazlık, imkân nispetinde, müzakere veya bir başka çözüm yolu ile halledilir.

2. Bu Sözleşmenin yorum ve tatbikine ilişkin olarak iki veya daha fazla Âkit Taraf arasında çıkan ve bu maddenin birinci paragrafında belirtilen yöntemler ile çözümlenemeyen anlaşmazlıklar, bunlardan birinin talebi üzerine aşağıdaki şekilde teşkil edilen bir hakem kuruluna intikal ettirilir; Anlaşmazlıkla ilgili taraflardan her biri bir hakem tayin eder, bu hakemler başkanlık edecek bir başka hakem tayin eder. Taraflardan birinin, tahkim talebinin alınmasından üç ay sonra bir hakem tayin edemediği veya hakemlerin başkan seçemediği hallerde, taraflardan herhangi biri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden bir hakem veya hakem kurulu başkanı tayin etmesini isteyebilir.

3. İkinci paragraf hükümleri uyarınca kurulan hakem kurulu kararları anlaşmazlık halindeki taraflar için kesin ve bağlayıcıdır.

5099

12.2.2004

4. Hakem kurulu kendi iç tüzüğünü tespit eder.

5. Hakem kurulu kararlarını, oy çokluğu ve anlaşmazlık halindeki taraflar arasındaki mevcut anlaşmalar ile genel uluslararası hukuka dayanarak alır.

6. Anlaşmazlık halindeki taraflar arasında hakem kararının yorum ve infazı ile ilgili bir anlaşmazlık çıktığı takdirde, bu karar taraflardan herhangi biri tarafından kararı veren hakem kuruluna getirilebilir.

7. Anlaşmazlık halindeki taraflardan her biri tayin ettiği hakemin veya kurul çalışmalarına katılan temsilcilerinin masraflarını kendisi karşılar; başkanın masrafları ile diğer masraflar anlaşmazlık halindeki taraflar arasında eşit olarak paylaşılır.

Madde 21 - İhtirazi Kayıtlar

1. Her Âkit Taraf, bu sözleşmeyi imzaladığı, tasdik ettiği, kabul ettiği veya onayladığında yada sözleşmeye katıldığında, bu Sözleşmenin 20 nci Maddesinin iki ila yedinci paragraflarının kendisini bağlamadığını beyan edebilir. Diğer Âkit Taraflar, böyle bir ihtirazi kayıt koyan Âkit Tarafa karşı bu paragraflar ile bağlı kalmaz.

2. Bu Maddenin birinci paragrafı uyarınca, ihtirazi kayıt koyan bir Âkit Taraf Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirimde bulunmak sureti ile ihtirazi kaydını çekebilir.

3. Bu Maddenin birinci paragrafında öngörülen ihtirazi kayıt dışında bu Sözleşmeye başka ihtirazi kayıt konulamaz.

Madde 22 - Sözleşmenin Değişimine İlişkin Yöntemler

1. Bu Maddede belirtilen yöntemler ile bu Sözleşme ve Eklerinde bir Âkit Tarafın teklifi üzere değişiklik yapılabilir.

2. Bu Sözleşme ile ilgili değişiklik teklifleri, 7 sayılı Ekte belirtilen uygulama hükümlerine göre tüm Âkit Taraflardan oluşan bir İdari Komite'de incelenir. İdari Komite toplantıları sırasında incelenen veya hazırlanan ve kabul edilen bu gibi tüm değişiklikler, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından kabulleri için Âkit Taraflara bildirilir.

3. Bir önceki paragraf uyarınca bildirilen değişiklikler ile ilgili bildirim yapıldığı tarihten itibaren on iki aylık bir süre içinde Âkit Taraf olan devletlerden veya bu Sözleşmenin 16 ncı Maddesinin ikinci paragrafında belirtilen koşullara göre hareket eden ve kendisi bir Âkit Taraf olan bir bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşundan bir itiraz olmadığı takdirde, bu sürenin bitiminden itibaren üç ay sonunda tüm Âkit Taraflar için yürürlüğe girer.

4. Önerilen bir değişiklik için bu Maddenin üçüncü paragrafı uyarınca bir itiraz yapıldığı takdirde, değişiklik kabul edilmemiş sayılır ve hiçbir etki doğurmaz.

Madde 23 - Talepler, Bildirimler ve İtirazlar

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, tüm Âkit Taraflara ve tüm devletlere 22 nci Madde'ye göre talepler, bildirimler ve itirazlar ile değişikliklerin yürürlüğe giriş tarihleri hakkında bilgi verir.

Madde 24 - Gözden Geçirme Konferansı

Bir Âkit Taraf, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden beş yıl sonra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirimde bulunarak, görüşülecek konuları da belirtmek sureti ile, Sözleşmeyi gözden geçirmek için bir konferans toplanmasını talep edebilir. Bu gibi hallerde :

(i) Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tüm Âkit Taraflara talep hakkında bilgi verir ve üç aylık bir süre zarfında bu talep ve konferansa ele alınmasını isteyebilecekleri diğer teklifler hakkındaki görüşlerini bildirmeye davet eder.

(ii) Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tüm Âkit Taraflara yapılan diğer teklifleri de bildirir ve bildirim yapıldığı tarihten itibaren altı ay içinde Âkit Tarafların en az üçte birinin kendisine olumlu cevap vermesi halinde gözden geçirme konferansını toplar.

(iii) Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri gözden geçirme talebinin 22 nci Maddenin birinci paragrafı çerçevesinde ele alınabileceği kanaatine vardığı takdirde, öneride bulunan Âkit Taraf ile mutabakat sağlayarak gözden geçirme işlemi yerine 22 nci Maddede öngörülen değişiklik yöntemini tatbik edebilir.

Madde 25 - Bildirimler

23 ve 24 üncü Maddelerde yapılan bildirim ve görüşmelere ilaveten, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tüm devletlere :

- (a) 16 ncı Madde uyarınca imza, tasdik, kabul, onay ve katılımlar,
  - (b) 17 nci Madde uyarınca sözleşmeye ilişkin yürürlüğe giriş tarihleri,
  - (c) 18 inci Madde uyarınca yapılan fesihler,
  - (d) 19 uncu Madde uyarınca Sözleşmenin yürürlükten kaldırılması,
  - (e) 21 inci Madde uyarınca ihtirazi kayıtlar,
- hakkında bildirimde bulunur.

Madde 26 - Tasdik Edilmiş Gerçek Örnekler

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri 31 Mart 1984 tarihinden sonra, bu Sözleşmenin iki adet aslına uygun tasdikli suretini her Âkit Tarafa ve Âkit Taraf olmayan tüm devletlere iletir.

Her dört metin de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde tek bir nüsha olarak bin dokuz yüz seksen iki yılının Ekim ayının yirmi birinci günü Cenevre'de Tanzim Edilmiştir.

Ek 1

**GÜMRÜK KONTROLLERİNİN VE DİĞER KONTROLLERİN
UYUMLAŞTIRILMASI**

Madde 1 - İlkeler

1. Gümrük İdareleri bütün sınırlarda mevcut bulunduğundan ve müdahaleleri genel nitelikte olduğundan, diğer kontroller mümkün olduğu ölçüde gümrük kontrolleri ile uyumlu bir şekilde organize edilir.

5099

12.2.2004

2. Bu ilkenin tatbikinde, kullanılan usullerin uluslararası eşya dolaşımını kolaylaştırmaya katkıda bulunması kaydı ile, uygun hallerde bu kontrollerin bir kısmını ya da tamamını sınırlardan başka bir yerde yapmak mümkündür.

Madde 2

1. Gümrük kontrolleri dışındaki diğer kontrollerin tatbikine yol açan kanun ve tüzüklerin öngördüğü tüm yükümlülükler hakkında gümrüğe eksiksiz bilgi verilir.

2. Diğer kontrollerin gerekli görülmesi halinde gümrükler, ilgili idarelerin haberdar olmalarını ve kendileri ile işbirliği yapmalarını sağlar.

Madde 3 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Aynı yerde birden fazla kontrolün yapılmasının gerekli olduğu hallerde, yetkili idareler mümkün olduğu takdirde bunların aynı zamanda veya asgari gecikme ile yürütülebilmelerini sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar. Belge ve bilgiler açısından yükümlülüklerini koordine etmeye çalışırlar.

2. Yetkili idareler özellikle, kontrollerin yapıldığı yerlerde ihtiyaç duyulan personel ve tertibat için gerekli düzenlemeleri yapar.

3. Gümrükler yetkili idarelerin açık yetki devri yolu ile bu idarelerin sorumlu oldukları kontrollerin tamamını veya bir kısmını onlar adına yürütebilir. Bu gibi hallerde bu idareler gerekli teçhizatın gümrüğe verilmesini sağlar.

Madde 4 - Kontrollerin Sonucu

1. Bu Sözleşmede ele alınan tüm hususlarda, kontrol ve gümrük idareleri, kontrollerin etkinliğini sağlamak amacı ile mümkün olduğu ölçüde konuya ilişkin bilgi alışverişinde bulunurlar.

2. Yetkili idare yürütülen kontrollerin sonuçlarına dayanarak, eşyaya daha sonra tatbik edilecek işlemler hakkında karar verir ve gerekiyorsa diğer kontrollerden sorumlu idareleri bilgilendirir. Bu karara göre gümrük idareleri eşyayı uygun gümrük rejimine tabi tutar.

Ek 2

HIFZISSİHHA MUAYENESİ

Madde 1 - İlkeler

Her nerede yürütülürse yürütülsün, Hıfzıssıhha ile ilgili muayeneler bu Sözleşmeye ve özellikle 1 no.lu ekinde belirtilen ilkelere uygun bir şekilde yapılır.

Madde 2 - Bilgiler

Her Âkit Taraf aşağıda belirtilen hususlara ilişkin bilgileri ilgili tüm şahısların elde edebilmesini sağlar :

Hıfzıssıhha muayenesine tabi eşya;

5099

12.2.2004

Sözkonusu eşyanın muayeneye arz edileceği yerler;

Hıfzıssıhha muayenesine ilişkin kanun ve tüzüklerde yer alan yükümlülükler ve bunların genel uygulamasına yönelik işlemler.

Madde 3 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Kontrol idareleri, hıfzıssıhha muayenelerinin yapılabileceği sınır kontrol noktalarında gerekli tertibatı sağlar.

2. İbraz edilen belgelerden ve kullanılan taşıma tekniğinden eşyanın taşıma sırasında tahrip olmayacağı veya bir zarara uğramayacağını açıkça anlaşıldığı hallerde hıfzıssıhha muayenesi ülke dahili yerlerde de yapılabilir.

3. Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde transit halindeki bozulabilir eşyanın fiziksel kontrolünü azaltmaya çalışır.

4. Hıfzıssıhha muayenesinin sonuçlarını beklemek üzere eşyanın alıkonulduğu hallerde, Âkit Tarafların yetkili kontrol idareleri asgari gümrük formalitesi gerektirecek ve eşyanın muhafazasını sağlayacak depolama koşullarını temin eder.

Madde 4 - Transit Halindeki Eşya

Yürürlükteki Sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde, transit halindeki eşyanın bozulma tehlikesinin olmadığı hallerde, hıfzıssıhha muayenesini yapmaktan vazgeçer.

Madde 5 - İşbirliği

1. Hıfzıssıhha muayene idareleri, hıfzıssıhha muayenesine tabi bozulabilir eşyanın geçişini hızlandırmak amacı ile yararlı bilgi alışverişi yoluyla da diğer Âkit Tarafların müteakbil idareleri ile işbirliği yapar.

2. Hıfzıssıhha muayenesi sırasında bozulabilir eşya sevkiyatının müsadere edildiği hallerde, yetkili idare, ihraç ülkesindeki müteakbil idareye, mümkün olan en kısa zaman içinde müsadere nedenlerini ve eşya ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin bilgileri iletmeye çalışır.

Ek 3

VETERİNER MUAYENESİ

Madde 1 - İlkeler

Her nerede yürütülürse yürütülsün, veteriner muayenesi bu Sözleşmeye ve özellikle 1 no.lu ekinde belirtilen ilkelere uygun bir şekilde yapılır.

Madde 2 - Tanımlar

Bu Sözleşmenin 1 (d) Maddesinde tanımlanan veteriner muayenesi, hayvanların ve hayvansal ürünlerin taşıma şartlarını ve taşıma araçlarını da kapsar. Veteriner muayenesi, etkinliği nedeni ile çoğu hallerde birlikte yapılan nesli tükenmekte olan türlerin korunmasını amaçlayan muayene gibi kalite, standart ve çeşitli mevzuata dayanan muayeneleri de içerebilir.

Madde 3 - Bilgiler

Her Âkit Taraf aşağıda belirtilen hususlara ilişkin bilgileri ilgili tüm şahısların elde edebilmesini sağlar :

Veteriner muayenesine tabi eşya;

Söz konusu eşyanın muayeneye arz edileceği yerler;

İhbarı mecburi hastalıklar;

Veteriner muayenesine ilişkin kanun ve tüzüklerde yer alan yükümlülükler ve bunların genel uygulamasına yönelik işlemler.

Madde 4 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Âkit Taraflar;

Mümkün olan hallerde ve gerektiğinde trafik ihtiyaçlarını da gözönünde bulundurarak, veteriner muayenesi için uygun olanakları sağlamak;

Özellikle veterinerlik ve gümrük idarelerinin çalışma saatlerini koordine etmek sureti ile varışların önceden bildirildiği hallerde normal çalışma saatleri dışında gümrüklemeyi gerçekleştirecek mutabakatı sağlayarak eşyanın dolaşımını kolaylaştırmak,

hususlarında gayret sarf eder.

2. Hayvansal ürünlerin veteriner muayeneleri, bunların taşınmasında kullanılan araçlar bakımından, taşımacılık sırasında ürünlerin bozulmayacağı veya bulaşıcı hastalıklara neden olmayacağına ilişkin anlaşılması halinde, ülke içinde de yapılabilir.

3. Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde, transit halindeki bozulabilir eşyanın fiziki kontrolünü azaltmaya çalışır.

4. Veterinerlik muayenesi sonuçlarını beklemek üzere eşyanın alıkonulduğu hallerde, Âkit Tarafların yetkili kontrol idareleri, asgari gümrük formalitesi gerektirecek, eşyanın muhafazasını ve karantina güvenliğini temin edecek depolama koşullarını sağlar.

Madde 5 - Transit Halindeki Eşya

Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde transit halindeki hayvansal ürünlerin bozulma tehlikesinin olmadığı hallerde veteriner muayenesini yapmaktan vazgeçer.

Madde 6 - İşbirliği

1. Veteriner muayenesi idareleri, veteriner muayenesine tabi eşyanın geçişini hızlandırmak amacı ile yararlı bilgi alışverişi yoluyla da diğer Âkit Tarafların mütekabil idareleri ile işbirliği yapar.

2. Veteriner muayenesi sırasında, bozulabilir eşya veya canlı hayvan sevkiyatının müsadere edildiği hallerde, yetkili idare ihraç ülkesindeki mütekabil idareye, mümkün olan en kısa zaman içinde müsadere nedenlerini ve eşya ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin bilgileri iletmeğe çalışır.

Ek 4

BİTKİ SAĞLIĞI MUAYENESİ

Madde 1 - İlkeler

Her nerede yürütülürse yürütülsün, bitki sağlığı muayenesi, bu Sözleşmeye ve özellikle 1 no.lu ekinde belirtilen ilkelere uygun bir şekilde yapılır.

Madde 2 - Tanımlar

Bu Sözleşmenin 1 (e) Maddesinde tanımlanan bitki sağlığı muayenesi, bitkilerin ve bitkisel ürünlerin taşıma tür ve şartlarını da kapsar. Ayrıca, nesli tükenmekte olan türlerin korunmasını amaçlayan önlemleri de içerebilir.

Madde 3 - Bilgiler

Her Âkit Taraf aşağıda belirtilen hususlara ilişkin bilgileri ilgili tüm şahısların elde edebilmesini sağlar :

Özel bitki sağlığı şartlarına tabi eşya,

Sözkonusu bitkiler ve bitkisel ürünlerin muayeneye arz edileceği yerler,

Haklarında yasaklama ve kısıtlamaların yürürlükte olduğu bitkisel ürünler ve bitki zararlılarının listesi,

Bitki sağlığı muayenesine ilişkin kanun ve tüzüklerde yer alan yükümlülükler ve bunların genel uygulamasına yönelik işlemler.

Madde 4 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Âkit Taraflar;

Mümkün olan hallerde ve gerektiğinde trafik ihtiyaçlarını da gözönünde bulundurarak, bitki sağlığı kontrolü için depolama, dezenfektasyon, dezenfeksiyon kolaylıkları sağlamak :

Bitki sağlığı ve gümrük idarelerinin çalışma saatlerini koordine etmek sureti ile varışların önceden bildirildiği hallerde normal çalışma saatleri dışında gümrüklemeyi gerçekleştirecek mutabakatı sağlayarak bozulabilir eşyanın dolaşımını kolaylaştırmak,

hususlarında gayret sarf eder.

2. Bitkilerin ve bitkisel ürünlerin bitki sağlığı muayeneleri, bunların taşınmasında kullanılan araçlar bakımından, taşımacılık sırasında bir salgına yol açmayacağını anlaşılmaması halinde, ülke içinde de yapılabilir.

3. Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde, transit halindeki bozulabilir bitkiler ve bitkisel ürünlerin fiziki kontrolünü azaltmaya çalışır.

4. Bitki sağlığı muayenesi sonuçlarını beklemek üzere eşyanın alıkonulduğu hallerde, Âkit Tarafların yetkili kontrol idareleri, asgari gümrük formalitesi gerektirecek, eşyanın muhafazasını ve karantina güvenliğini temin edecek depolama koşullarını sağlar.

Madde 5 - Transit Halindeki Eşya

Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde transit halindeki eşyanın, bu tür önlemlerin kendi bitkilerinin korunması için gerekli olmadığı müddetçe, bitki sağlığı muayenesini yapmaktan vazgeçer.

Madde 6 - İşbirliği

1. Bitki sağlığı muayenesi idaresi, bitki sağlığı muayenesine tabi bitkilerin ve bitkisel ürünlerin geçişini hızlandırmak amacı ile yararlı bilgi alışverişi yoluyla da diğer Âkit Tarafların mütekabil idareleri ile işbirliği yapar.

2. Bitki sağlığı muayenesi sırasında, bitkilerin ve bitkisel ürünlerin sevkiyatının müsadere edildiği hallerde, yetkili idare ihraç ülkesindeki mütekabil idareye, mümkün olan en kısa zaman içinde müsadere nedenlerini ve eşya ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin bilgileri iletmeye çalışır.

Ek 5

TEKNİK STANDARTLARA UYGUNLUK KONTROLÜ

Madde 1 - İlkeler

Her nerede yürütülürse yürütülsün, Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü, bu Sözleşmeye ve özellikle 1 no'lu ekinde belirtilen ilkelere uygun bir şekilde yapılır.

Madde 2 - Bilgiler

Her Âkit Taraf aşağıda belirtilen hususlara ilişkin bilgileri ilgili tüm şahısların elde edebilmesini sağlar:

Uygulanan standartlar,

Sözkonusu eşyanın muayeneye arz edileceği yerler,

Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolüne ilişkin kanun ve tüzüklerde yer alan yükümlülükler ve bunların genel uygulamasına yönelik işlemler.

Madde 3 - Standartların Uyumlaştırılması

Uluslararası standartların bulunmadığı hallerde, ulusal standartları uygulayan Âkit Taraflar bunları uluslararası anlaşmalar yolu ile uyumlaştırmaya çalışır.

Madde 4 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Âkit Taraflar;

Mümkün olan hallerde ve gerektiğinde trafik ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak, Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü için istasyonlar kurmak;

Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü yapacak idarelerle gümrük idarelerinin çalışma saatlerini koordine etmek sureti ile varışların önceden bildirildiği hallerde normal çalışma saatleri dışında gümrüklemeyi gerçekleştirecek mutabakatı sağlayarak bozulabilir eşyanın dolaşımını kolaylaştırmak, hususlarında gayret sarf eder.

2. Eşyanın ve özellikle bozulabilir eşyanın Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü, bunların taşınmasında kullanılan araçlar bakımından, taşımacılık sırasında bu eşyanın bozulmayacağına anlaşılması halinde, ülke içinde de yapılabilir.

3. Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde, transit halindeki bozulabilir eşyanın fiziki kontrolünü azaltmaya çalışır.

4. Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde, Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolünü, bu kontrolü yapmaya yükümlü idare ile, diğer kontrol ve muayeneleri yapan idarelerin işlemlerini uyumlaştırarak düzenler.

5099

12.2.2004

5. Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolünü beklemek üzere bozulabilir eşyanın alıkonulduğu hallerde, Âkit Tarafların yetkili kontrol idareleri, asgari gümrük formalitesi gerektirecek, eşyanın muhafazasını sağlayacak depolama koşullarını veya taşıma araçlarının park olanaklarını temin eder.

Madde 5 - Transit Halindeki Eşya

Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü normalde doğrudan transit halindeki eşya için uygulanmaz.

Madde 6 - İşbirliği

1. Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü ile sorumlu idareler, Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolüne tabi olan bozulabilir eşyanın geçişini hızlandırmak amacı ile yararlı bilgi alışverişi yoluyla da diğer Âkit Tarafların mütekabil idareleri ile işbirliği yapar.

2. Teknik Standartlara Uygunluk Kontrolü sırasında, bozulabilir eşya sevkiyatının müsadere edildiği hallerde, yetkili idare ihraç ülkesindeki mütekabil idareye, mümkün olan en kısa zaman içinde müsadere nedenlerini ve eşya ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin bilgileri iletmeye çalışır.

Ek 6

KALİTE KONTROLÜ

Madde 1 - İlkeler

Her nerede yürütülürse yürütülsün, Kalite Kontrolü, bu Sözleşmeye ve özellikle 1 no.lu ekinde belirtilen ilkelere uygun bir şekilde yapılır.

Madde 2 - Bilgiler

Her Âkit Taraf aşağıda belirtilen hususlara ilişkin bilgileri ilgili tüm şahısların elde edebilmesini sağlar :

Eşyanın muayeneye arz edileceği yerler,

Kalite Kontrolüne ilişkin kanun ve tüzüklerde yer alan yükümlülükler ve bunların genel uygulamasına yönelik işlemler.

Madde 3 - Kontrollerin Organizasyonu

1. Âkit Taraflar;

Mümkün olan hallerde ve gerektiğinde trafik ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak, Kalite Kontrolü için uygun olanakları sağlamak;

Kalite Kontrolü ve gümrük idarelerinin çalışma saatlerini koordine etmek sureti ile varışların önceden bildirildiği hallerde normal çalışma saatleri dışında gümrüklemeyi gerçekleştirecek mutabakatı sağlayarak bozulabilir eşyanın dolaşımını kolaylaştırmak,

hususlarında gayret sarf eder.

5099

12.2.2004

2. Kalite Kontrolü, uluslararası eşya dolaşımını kolaylaştırmaya katkıda bulunmak kaydı ile ülke içinde de yapılabilir.

3. Yürürlükteki sözleşmeler çerçevesinde Âkit Taraflar mümkün olduğu ölçüde, transit halindeki bozulabilir eşyanın fiziki kontrolünü azaltmaya çalışır.

4. Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde, Kalite Kontrolünü, bu kontrolü yapmaya yükümlü idare ile, diğer kontrol ve muayeneleri yapan idarelerin işlemlerini uyumlaştırarak düzenler.

Madde 4 - Transit Halindeki Eşya

Kalite Kontrolü normalde doğrudan transit halindeki eşya için uygulanmaz.

Madde 5 - İşbirliği

1. Kalite Kontrolü ile sorumlu idareler, Kalite Kontrolüne tabi olan bozulabilir eşyanın geçişini hızlandırmak amacı ile yararlı bilgi alışverişi yoluyla da diğer Âkit Tarafların müteakabil idareleri ile işbirliği yapar.

2. Kalite Kontrolü sırasında bozulabilir eşya sevkiyatının müsadere edildiği hallerde, yetkili idare ihraç ülkesindeki müteakabil idareye, mümkün olan en kısa zaman içinde müsadere nedenlerini ve eşya ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin bilgileri iletmeğe çalışır.

Ek 7

BU SÖZLEŞMENİN 22 NCİ MADDESİNDE ATIFTA BULUNULAN İDARİ KOMİTENİN ÇALIŞMA KURALLARI

Madde 1 - Üyeler

Bu Sözleşmenin Âkit Tarafları İdari Komitenin üyeleridir.

Madde 2 - Gözlemciler

1. İdari Komite, kendilerini ilgilendiren sorunlarda, Âkit Taraf olmayan tüm devletlerin yetkili idarelerini veya Âkit Taraf olmayan uluslararası kuruluşların temsilcilerini, Komite toplantılarına gözlemci olarak katılmaları için davet edebilir.

2. Bununla birlikte, 1 inci Madde hükümlerine aykırı olmamak kaydı ile bu maddenin birinci paragrafında sözü edilen ve Sözleşme eklerinde ele alınan konularda yetkili uluslararası kuruluşlar, İdari Komite çalışmalarına katılma hakkına sahiptir.

Madde 3 - Sekreteryaya

Komite'nin sekreteryaya işleri Avrupa Ekonomik Komisyonu İcra Sekreteryası tarafından sağlanır.

Madde 4 - Toplantılar

Avrupa Ekonomik Komisyonu İcra Sekreteryası, Komiteyi;

(i) Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden iki yıl sonra,

5099

12.2.2004

(ii) Bundan sonra, her beş yılda birden az olmamak kaydı ile, Komitece saptanacak bir tarihte,

(iii) Âkit Taraf olan devletlerin en az beşinin yetkili idarelerinin talebi üzerine, toplantıya çağırır.

Madde 5 - Görevliler

Komite, her toplantı için bir başkan, bir başkan yardımcısı seçer.

Madde 6 - Coğunluk

Karar alabilmek için Âkit Taraf devletlerin üçte birinden az olmayan bir çoğunluk gereklidir.

Madde 7 - Kararlar

(i) Teklifler oya sunulur.

(ii) Toplantıda temsil edilen Âkit Taraf devletlerden her biri, bir oya sahiptir.

(iii) Sözleşmenin 16 (2) Maddesinin tatbik edildiği hallerde, sözleşmeye taraf olan ekonomik entegrasyon kuruluşları, oylama halinde, Sözleşmeye taraf olan kendi üye devletlerine tahsis edilen toplam oy sayısına eşit miktarda oya sahip olurlar. Bu gibi durumlarda, üye devletler oy haklarını kullanamazlar.

(iv) Aşağıdaki (v) alt paragrafı hükümlerine tabi olarak, teklifler mevcut üyelerin salt çoğunluğuyla ve yukarıdaki (ii) ve (iii) alt paragraflarında belirtilen koşullara uygun oylama usulleri ile kabul edilir.

(v) Bu sözleşmede yapılacak değişiklikler mevcut üyelerin üçte iki çoğunluğu ve yukarıdaki (ii) ve (iii) alt paragraflarında belirtilen koşullara uygun oylama usulleri ile kabul edilir.

Madde 8 - Rapor

Toplantının sona ermesinden önce Komite raporunu kabul eder.

Madde 9 - Ek Hükümler

Bu Ek'te ilgili hükümlerin bulunmaması ve Komitenin aksine bir kararı olmaması halinde, Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun Çalışma Kuralları tatbik edilir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	24	208
39	45	180
41	52	59:60, 66:80

I- Gerekçeli 352 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 52 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Sanayi, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/430